

ע"פ 4301/15 - יאשיהו יוסף פינטו נגד מדינת ישראל

ע"פ 4301/15

לפני: כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט צ' זילברטל
כבוד השופט מ' מזוז

המערער: יאשיהו יוסף פינטו

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב
מיום 12.5.2015 בת"פ 43357-09-14 שניתן על ידי
כב' סגן הנשיא, ד"ר ע' מודריק

תאריך הישיבה: ד' בכסלו התשע"ו (16.11.2015)

בשם המערער: עו"ד אביגדור פלדמן; עו"ד צבי ואתורי; עו"ד ימימה
אברמוביץ'

בשם המשיבה: עו"ד אריה פטר; עו"ד מורן פולמן

פסק-דין

השופט מ' מזוז:

1. ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' סגן הנשיא ד"ר ע' מודריק) מיום
12.5.2015 בת"פ 43357-09-14.

א. תמצית הליכים קודמים

2. המערער הוא רב מוכר בציבור הרחב, ובמהלך השנים צבר חסידים רבים בארץ ובחו"ל. בתקופה הרלוונטית לאירועים מושא הערעור עמד המערער בראש הפעילות התורנית בעמותת "שובה ישראל". החל מאוגוסט 2012 ועד נובמבר 2013 נוהלה חקירה משטרתית נגדו ונגד רעייתו, גב' דבורה רבקה פינטו (להלן: גב' פינטו), בחשד לביצוע עבירות של הצעת שוחד ומתן שוחד לקצין משטרה בכיר (תנ"צ אפרים ברכה ז"ל), וכן בחשד לביצוע עבירות של הלבנת הון ועבירות נוספות. ביום 2.12.2013 הודיעה המדינה למערער כי החליטה להעמידו לדין יחד עם גב' פינטו.

הסדר הטיעון

3. בתגובה להחלטה להעמיד את המערער לדין, פנו באי כוחו דאז ליועץ המשפטי לממשלה, וביקשו למסור מידע המעיד, לטענתם, על חשדות לקבלת טובות הנאה שלא כדין על ידי קצין משטרה בכיר אחר, ניצב מנשה ארביב. הצדדים ניהלו משא ומתן, אשר בעקבותיו נחקר המערער במח"ש ומסר את גרסתו, לפיה הציע ונתן, בעצמו ובאמצעות אחרים, טובות הנאה שונות לניצב ארביב ולבני משפחתו, בתמורה למסירת מידע חסוי מחקירות המשטרה. היועץ המשפטי לממשלה סבר שהאינטרס הציבורי מחייב הגשת כתב אישום נגד המערער, אך בה בעת ראוי לאפשר למח"ש להעמיק ולמצות את החקירה בענין החשדות שעלו נגד ניצב ארביב, ולפיכך נכון להגיע להסדר טיעון עם המערער.

4. במסגרת הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים, הוסכם כי המערער מתחייב לשתף פעולה עם המשך החקירה במח"ש ולמסור גרסת אמת מלאה, וכי יוגש נגד המערער כתב אישום לפי נוסח מוסכם שצורף כנספח להסדר הטיעון (שעליו יפורט בהמשך). כן הוסכם, בין היתר, כי פרט לאמור בעובדות כתב האישום לא יטענו הצדדים דבר לענין עובדות המקרה; כי המערער יודה בכל העובדות והעבירות הכלולות בכתב האישום; כי המדינה תגביל עצמה בטיעוניה לעונש בכך שתבקש שיוטל על המערער מאסר בפועל בן שנה אחת בלבד, והמערער מצדו יהא רשאי לטעון לכל עונש שימצא לנכון; כי המדינה תעתור בנוסף להטיל על המערער גם מאסר על תנאי, קנס משמעותי וחילוט של כל הכספים שנתפסו. כמו כן, המדינה התחייבה כי לא יוגש כתב אישום נגד גב' פינטו בגין מעשי העבירה להם הייתה שותפה בתיק החקירה הנדון, וזאת בעיקר בהתחשב במצבה הרפואי.

5. יצוין כי הוגשה עתירה לבית משפט זה בשבתו כבית משפט גבוה לצדק נגד הסדר הטיעון שנחתם. ביום 4.2.2015 החליט בית המשפט כי אף שהסדר הטיעון "אינו חף מקשיים" - בעיקר בהטבות שהמערער זכה להן במסגרתו חרף חומרת מעשיו - הוא אינו נגוע בחוסר סבירות במידה המצדיקה את התערבותו של בית המשפט. על כן הוחלט לדחות את העתירה (בג"ץ 6410/14 "אומץ" נ' פרקליט המדינה (4.2.2015), להלן: עתירת "אומץ").

כתב האישום

6. כתב האישום המתוקן והמוסכם שהוגש במסגרת הסדר הטיעון ייחס למערער ביצוע עבירות במסגרת שתי פרשות, כמפורט להלן.

(1) פרשת עמותת "חזון ישעיה"

7. עמותת "חזון ישעיה" (להלן: העמותה) עסקה בעזרה לנזקקים והייתה בעליהם של נכסים בשווי מיליוני ש"ח. החל מחודש יולי 2011 הועלו נגד יו"ר העמותה, אברהם ישראל, חשדות פלייליים. אברהם ישראל עדכן בחשדות נגדו את המערער, וזה הסכים לסייע לו. בסמוך לכך, העביר אברהם ישראל את ניהול העמותה לחסותו ושליטתו בפועל של המערער. במהלך התקופה בה ניהל המערער את העמותה, מונו בהנחייתו מספר מקורבים אליו כחברי עמותה וכבעלי תפקידי מפתח בה. במקביל, הועברו למערער ולרעייתו סכומים מצטברים בסך כולל של 1.2 מיליון דולר מכספי העמותה בארה"ב, שהופקדו בחשבון הבנק של גב' פינטו. המערער וגב' פינטו העבירו את הכספים למוטבים שונים, לרבות לבני משפחתם, ועשו בהם שימוש לצרכים אישיים, כגון תשלומים עבור טיסות, בתי מלון ועוד.

8. בינואר 2012, עקב תלונה שהוגשה למשטרת ישראל בגין חשדות לביצוע עבירות פליליות בעמותה, נפתחה חקירה סמויה על ידי המשטרה. למערער נודע על החקירה זמן קצר לאחר תחילתה, והוא החל לאסוף מידע עליה ועל החוקרים המעורבים בה, וכן על קציני משטרה בכירים נוספים. עקב חששו של המערער מתוצאות החקירה והשלכותיה, החל המערער, בסיוע רעייתו, לנקוט בפעולות שונות כדי לשבש את החקירה.

9. במסגרת מאמציו לשיבוש החקירה, הנחה המערער את אברהם ישראל שלא לשוב ארצה משהותו בחו"ל. בנוסף, המערער, שידע מהמידע שאסף כי גורמים בעמותה התלוננו במשטרה נגד אברהם ישראל או שבכוונתם לעשות כן, הפעיל במישרין ובאמצעות מקורביו לחצים על מורי בנק ושלדון ריץ', אשר כיהנו כחברי הוועד המנהל של העמותה או היו חברים בה ומסרו עדות במסגרת החקירה, על מנת שיחזרו בהם מעדותם נגד אברהם ישראל. בין היתר, הזהירו מקורבי המערער את השניים - אנשים מאמינים ושומרי מצוות - כי אם לא יחזרו בהם מעדותם, יעשה נגדם שימוש ב"דין רודף". כמו כן, ניסה המערער להפעיל לחצים שונים על אשתו של בנק ועל רבו כדי שבנק יפעל כאמור, ודרש שבנק יפגש עמו. המערער פנה ישירות ובאמצעות אחרים גם אל ריץ' בדרישה שיתפטר מחברותו בעמותה ויפסיק לפעול נגד אברהם ישראל.

10. בסוף חודש מרץ 2012 העריך המערער, על סמך מידע שצבר, כי במסגרת חקירת העמותה מתעתדת המשטרה לפתוח בחקירה גלויה בפרשה, שתחל במעצר חשודים בפרשה וביניהם אברהם ישראל ואדם נוסף בשם דוד סימנטוב. האחרון עבד בעמותה במשך שנים רבות, ולגרסה שימסור במשטרה היה עשוי להיות משקל מכריע בביסוס החשדות או הפרכתם. המערער, גב' פינטו ואברהם ישראל החליטו להעניק לסימנטוב סך של 150,000 ש"ח, על מנת שזה יכיר להם תודה וימנע מלשתף פעולה עם חוקרי המשטרה ולספר את הידוע לו אודות מעשיו של אברהם ישראל בעמותה, וביום 29.3.2012 הועבר הסכום מחשבונה של גב' פינטו בארה"ב לחשבונו של סימנטוב. ביום 8.4.2012 אכן פתחה המשטרה בחקירה גלויה, במהלכה נעצרו סימנטוב ואברהם ישראל. סימנטוב סירב להשיב למרבית שאלות החוקרים במהלך חקירותיו.

(2) הצעת שוחד ומתן שוחד לתנ"צ ברכה

11. בשנת 2007 החל תנ"צ ברכה - אדם מאמין ושומר מצוות - לפקוד מספר אירועים תורניים שערך המערער, ועם השנים הלך והתהדק הקשר בין השניים. במהלך תקופת ההיכרות ביניהם ובעקבות חקירות פליליות בארה"ב בהן היה מעורב המערער כמתלונן, נוצר קשר טלפוני גם בין תנ"צ ברכה לגב' פינטו. גב' פינטו שיתפה אותו

בחששותיה ממעשים פלייליים שקשורים לחקירה ואשר כוונו, לדבריה, נגדה ונגד המערער, וכן בעניינים אישיים נוספים.

12. בחודש פברואר 2012, עקב חששם של המערער ורעייתו כי יזמנו לחקירה באזהרה בענין העמותה, גמלה בלבו של המערער ההחלטה ליתן טובת הנאה לתנ"צ ברכה - שי אישי עבור קרוב משפחתו - וזאת במטרה לרתום את תנ"צ ברכה לסייע לו בפרשה ולשתף אותו במידע המצוי ברשותו. ביום 18.2.2012 הגיע המערער לביקור בביתו של תנ"צ ברכה וביקש להעניק לו תפילין, אשר ציין שהיו בשימוש האישי. תנ"צ ברכה ייחס ערך רוחני לשי, אך בהיותו קצין משטרה התנה את קבלת התפילין בתשלום מחירן של תפילין חדשות. המערער הבין כי מבחינת תנ"צ ברכה, קבלת המתת האמור ללא תמורה היא בגדר שוחד. תנ"צ ברכה הבהיר גם לעוזרו של המערער כי יהא מוכן לקבל את התפילין, בתנאי שישלם עבורן כאמור. עוזרו של המערער יידע את תנ"צ ברכה אודות העלות, ותנ"צ ברכה שילם את מלוא הסכום לעוזרו ואף קיבל על כך קבלה.

13. לאחר תחילת החקירה הגלויה בענין העמותה כאמור, ועל בסיס מידע שאסף המערער, גבר חששם של המערער ושל גב' פינטו מהחקירה. לאחר שהמערער ורעייתו נחקרו באזהרה ביום 2.8.2012 בחשד לביצוע עבירות פליליות בפרשת העמותה, נפגש המערער עם תנ"צ ברכה ביום 19.8.2012 בסוויטה של המערער במלון הילטון בתל אביב (להלן: המלון). המערער ניסה לדלות מתנ"צ ברכה מידע על החקירה, ובין היתר שאל אם יוגש נגדו כתב אישום. תנ"צ ברכה נמנע מלשתף את המערער במידע שהיה ברשותו. המערער הבין כי תנ"צ ברכה, על אף קשריהם, פועל בהתאם לחובותיו כקצין משטרה, ועל כן החליט ליתן לו טובת הנאה ניכרת. בהמשך השיחה הציע המערער להעניק לתנ"צ ברכה מתנה בסך 200,000 דולר, במטרה ליצור אצלו תחושת מחויבות כלפי המערער ולגרום לו לסייע למערער ורעייתו במסגרת תפקידו, וכן למסור להם מידע חסוי מחקירת המשטרה בענין העמותה. תנ"צ ברכה סירב לקבל את הסך האמור, בהדגישו כי הינו קצין משטרה ואסור לו לקבל טובות הנאה. המערער חזר על רצונו להעניק את הכספים, תוך שציין את אהבתו לתנ"צ ברכה. תנ"צ ברכה סירב גם להצעתו של המערער להעביר את הכספים לאשתו של תנ"צ ברכה (להלן: גב' ברכה).

14. סמוך לכך, שיתף המערער את רעייתו בתכניתו האמורה ליתן שוחד לתנ"צ ברכה, וזו פעלה, כפי שיפורט להלן, בהנחיית המערער ובמסגרת פעילותם המשותפת של השניים למתן שוחד לתנ"צ ברכה.

15. ביום 27.8.2012, לאחר חזרתו מחופשה, דיווח תנ"צ ברכה למפקדו - ניצב יואב סגלוביץ, ראש אגף חקירות ומודיעין (להלן: ר' אח"מ) - על הצעת טובת הנאה האמורה. בעקבות זאת החליט ר' אח"מ לפתוח בחקירה נגד המערער וגב' פינטו בפרשת השוחד. החל ממועד זה נעשו כל פעולותיו של תנ"צ ברכה בהתאם להנחיות שקיבל מר' אח"מ.

16. ביום 1.9.2012 נפגש המערער פעם נוספת עם תנ"צ ברכה בסוויטה במלון. המערער המשיך בניסיונותיו לברר פרטים חסויים מהחקירה בפרשת העמותה ולהשיג מענה למספר שאלות, ובהן: האם יוגש כתב אישום נגדו ונגד אברהם ישראל בפרשת העמותה, ומהי הערכתו של תנ"צ ברכה בנושא; מהי התרשמות חוקרי המשטרה מהמערער וממוכנותו לנושאי החקירה בעקבות חקירתו באזהרה; האם המשטרה סיימה את חקירתה בענין העמותה, ובפרט את חקירתו של המערער; מדוע המערער נחקר בפרשה. בנוסף, המערער ניסה לקבל מידע חסוי אודות חקירות המשטרה בהן התלונן. בין השאר, הוא ניסה לקבל מידע אודות הפעילות החקירתית שבוצעה ואודות שיתוף הפעולה של רשויות החקירה בישראל עם מקבילותיהן בארה"ב. המערער גם ניסה להטיל דופי בחקירת פרשת העמותה, והציע לתנ"צ

ברכה שלא ליתן אמון במפקדו, ניצב יואב סגלוביץ. תנ"צ ברכה לא שיתף את המערער במידע שברשותו.

במהלך השיחה אמר המערער לתנ"צ ברכה שהוא אוהב אותו, וכי המערער ורעייתו מבקשים להיפגש עם גב' ברכה ביחידות, בענין שלא קשור לתנ"צ ברכה. בסיום השיחה, לחש המערער באוזנו של תנ"צ ברכה את הסך של 200,000 דולר.

17. לאחר המפגש נסעו המערער וגב' פינטו לחו"ל, אך המשיכו בשיחות עם תנ"צ ברכה, במהלכן ניסו לקבל ממנו מידע חסוי מהחקירה, לרבות האם הם צפויים להיחקר פעם נוספת.

18. ביום 13.9.2012 פגשה גב' ברכה במלון הילטון בתל אביב את גב' פינטו, לפי הזמנת האחרונה. במהלך הפגישה אמרה גב' פינטו כי היא והמערער חבים לתנ"צ ברכה את חייהם, כי הוא מלווה אותם בתקופה קשה וכי המערער סומך רק עליו. בסיום השיחה אמרה גב' פינטו כי היא רוצה להעניק לגב' ברכה דבר מה עבודה, ומסרה לה מעטפה שבה סך של 100,000 פרנק שוויצרי במזומן (ששווים באותה עת כ- 422,500 ש"ח). עוד סיפרה גב' פינטו, כי המערער אמר לה שלאחר חג הסוכות הוא מעוניין להעניק לתנ"צ ברכה סכום כסף נוסף.

19. לאחר מכן נסעו שוב המערער ורעייתו לחו"ל, ובמהלך שהותם שם שוחחו בטלפון עם תנ"צ ברכה מספר פעמים. הם המשיכו לנסות ולקבל מתנ"צ ברכה מידע מהחקירה בענין העמותה ומפעילות חוקרי המשטרה, אולם תנ"צ ברכה לא שיתף אותם במידע שברשותו. ביום 10.10.2012 שוחחו המערער וגב' פינטו עם תנ"צ ברכה, ובסיום השיחה, לצורך קידום התכנית לשחד את האחרון, אמרה גב' פינטו כי המערער רוצה לפגוש לאחר חזרתו ארצה את תנ"צ ברכה ואשתו.

20. ביום 11.10.2012 שבו המערער וגב' פינטו לארץ. בשלב זה נתקבלה החלטה לחקור את המערער ורעייתו באזהרה בגין מעשיהם האמורים, והם זומנו לחקירה באותו היום. מיד לאחר מכן התקשרו המערער וגב' פינטו לתנ"צ ברכה, וניסו לברר עמו את הרקע לזימונם לחקירה. משהחלה החקירה נפסק הלכה למעשה הקשר של תנ"צ ברכה עם המערער ורעייתו.

הכרעת הדין וגזר הדין

21. ביום 14.4.2015 התקיים דיון בכתב האישום נגד המערער בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' סגן הנשיא ע' מודריק). בהתאם להסכמות שהושגו בהסדר הטיעון, הודה המערער בעובדות כתב האישום והורשע בעבירות של מתן שוחד, לפי סעיף 291 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); הצעת שוחד, לפי סעיפים 291 ו-294 לחוק העונשין; ושיבוש מהלכי משפט (ריבוי מקרים), לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

22. טרם שלב הטיעונים לעונש, פנה המערער לבית משפט קמא בבקשה להורות על הגשת ראיות נוספות בדבר נסיבות הקשורות בביצוע עבירות השוחד, בהסתמך על הוראת סעיף 40 לחוק העונשין. הראיות הנוספות שביקש

המערער להגיש היו הודעותיו של תנ"צ ברכה אשר ניתנו במסגרת חקירת פרשת השוחד, ואשר לטענת המערער יש בהן כדי לשפוך אור על הנסיבות הכרוכות בביצוע העבירה.

בהחלטה מיום 28.4.2015 דחה בית המשפט את הבקשה. בית המשפט עמד על כך שבמסגרת הסדר הטיעון הסכימו הצדדים מפורשות שלא להוסיף או לגרוע דבר ביחס לנסיבות שבכתב האישום המוסכם. עוד הזכיר בית המשפט, כי הראיות שהצגתן מבוקשת עמדו לנגד עיני המערער טרם הודאתו בהתאם להסדר הטיעון ומתן הכרעת הדין, והוא היה מודע למשמעותן. במצב דברים זה, הגשת הראיות לפי סעיף 40 לחוק העונשין תותר רק בהתקיים חשש גדול ובולט במיוחד לעיוות דין שנגרם בשל העדרן של הראיות משלב הטיעונים לעונש. בית המשפט קבע כי ההודעות שמבקש המערער להציג מביאות את נקודת ההסתכלות האישית של תנ"צ ברכה על נסיבות מתן השוחד, וזו אינה יכולה לבוא במקום "התבוננות כוללת אובייקטיבית" בנסיבות הללו. זאת ועוד, בידודה של נקודת ההסתכלות האישית של תנ"צ ברכה מהראיות האובייקטיביות האחרות בענין, עלול דווקא הוא להוליך ל"גיבוש מסקנה מעוותת במידה מסוימת".

23. בגזר הדין שניתן ביום 12.5.2015 השית בית משפט קמא על המערער שלוש שנות מאסר, מהן שנה אחת לריצוי בפועל והיתר על תנאי שלא יעבור עבירה שהיא פשע לפי סימנים א' או ד' לפרק ט' לחוק העונשין; קנס בסך 1,000,000 ש"ח או שנת מאסר תמורתו; חילוט לטובת המדינה של סכום של 100,000 פרנקים שווייצריים שנתפס על ידי המשטרה.

24. לצורך קביעת גזר הדין נקט בית משפט קמא במהלך תלת-שלבי: תחילה בחן מהו מתחם העונש ההולם את מעשי המערער; לאחר מכן בחן את היחס בין מתחם ענישה זה לבין הסדר הטיעון והחליט על אישור הסדר הטיעון; ולבסוף גזר את עונשו של המערער בגדר הסדר הטיעון.

בית המשפט קבע כי הסדר הטיעון שהושג אינו פוטר אותו מדיון וקביעה של מתחם ענישה הולם לעבירות בהן הורשע המערער, ולאחר דיון העמיד את המתחם על 3-7 שנות מאסר. במסגרת קביעה זו, נתן בית המשפט משקל רב לחומרה הגלומה בעבירת השוחד ובפרט בנסיבות המקרה הנדון, באשר מהלכי השוחד כוונו ל"כיבוש" מערכת אכיפת החוק ולהפעלת משרתיה בידי המערער. בית משפט קמא הדגיש בין היתר את סכומי השוחד הגבוהים ואת העובדה שהמעשים נעשו תוך שהמערער ניצל את מרותו הרוחנית על תנ"צ ברכה, כרבו ומוקירו של האחרון. עוד עמד בית המשפט על החומרה שבמעשים שתכליתם שיבוש מהלכי חקירה ומשפט, ועל העובדה שהמערער הוא רב מוכר ונערץ על רבים שחטא והחטיא אחרים ששילב בפשעיו, ובהם גם את רעייתו, למרות המצב הנפשי בו הייתה שרויה אז לפי הטענה, והמתקיים גם היום.

אשר על כן, קבע בית משפט קמא כי מתחם העונש ההולם את מעשי העבירה בנסיבותיהם, עולה בהרבה אף על הרף העליון של העונש שעליו הוסכם במסגרת הסדר הטיעון (שעומד כאמור על שנת מאסר בפועל). אולם למרות פער זה, סבר בית המשפט כי תכלית ההסדר - מיצוי החקירה בענין ניצב ארביב, בשילוב עם אי הוויתור על עצם העמדתו של המערער לדין והעתירה להשית עליו עונש מאסר בפועל בצירוף קנס משמעותי - מוליכים למסקנה כי הסדר הטיעון סביר.

25. במסגרת קביעת עונשו של המערער בגדרי הסדר הטיעון, עמד בית המשפט על פעילות הצדקה הענפה של המערער ותמיכתו האישית בחלשים ובנזקקים, אך קבע כי אין בפעילות זו כדי לגמד את פשעיו האמורים ולהביא

להימנעות מהטלת עונש מאסר עליו. גם בנסיבות האישיות-רפואיות של רעייתו של המערער ושל בנו הבכור, שכבר נלקחו בחשבון במסגרת עיצוב הסדר הטיעון, אין כדי להעניק למערער חסינות מפני ריצוי עונש מאסר. זאת, במיוחד שעה שעומדים לרשות המשפחה אמצעי השגחה וטיפול, ללא קשר לשאלת נוכחות המערער בבית. אף באשר למצבו הרפואי של המערער עצמו לא מצא בית המשפט עילה להפחית מעונשו מעבר לרף של שנת מאסר בפועל, שכן הן לפי השקפת המומחה מטעם ההגנה והן לפי השקפת המומחה מטעם המדינה מאסרו של המערער אינו מהווה סיכון רפואי מידי או קרוב, וביכולתו של שירות בתי הסוהר להעניק למערער כל טיפול רפואי לו יזדקק.

26. ביום 22.6.2015 הורה בית משפט זה (השופט ס' ג'ובראן), לבקשת המערער, על עיכובו של ביצוע עונש המאסר של המערער עד להכרעה בערעורו.

ב. הערעור

27. המערער הגיש ערעור על גזר דינו של בית משפט קמא, ובפיו מספר טענות. נטען כי שגה בית המשפט באופן ניתוחו את היחס שבין הוראות חוק העונשין (תיקון מס' 113) לבין הסדרי טיעון אשר במסגרתם נקבע טווח ענישה מוסכם. המערער סבור כי משמצא בית המשפט את הסדר הטיעון סביר בנסיבות הענין, היה עליו לדון בגזירת העונש בתוך גבולות הסדר הטיעון, ולא לגזור את הדין בהשוואה ובהתייחס גם למתחם ענישה הולם ו"חיצוני" אשר נקבע בנפרד מהסדר הטיעון. לטענת המערער, בית משפט קמא סבר כי מקום בו הסדר הטיעון קובע גבולות ענישה, והגבול העליון של ההסדר נמוך מהרף התחתון של מתחם העונש ההולם, על בית המשפט לגזור את העונש על פי תקרת הסדר הטיעון, מבלי להתחשב בשיקולי הקלה בעונש.

כן נטען, כי לקביעת בית משפט קמא, לפיה מעשי השוחד נעשו על ידי המערער תוך ניצול "מרותו" על תנ"צ ברכה כרבו ומוקירו של האחרון, לא היה בסיס עובדתי בכתב האישום שהוגש בהסכמת הצדדים, והיא מהווה חריגה מהמסגרת העובדתית הלאקונית שבו. על כן, כדי לסתור קביעה זו, ביקש המערער לאפשר לו להגיש - כראיות נוספות בערעור - הודעות של תנ"צ ברכה במשטרה שהגשתן נדחתה על ידי בית משפט קמא ביום 28.4.2015. עוד נטען, כי נפל פגם מהותי בהסכמת באי כוחו הקודמים של המערער לחתום על הסדר הטיעון מבלי לאפשר למערער עצמו לעיין במלוא חומרי החקירה ומבלי לקבל עותק מחומרי החקירה. לשיטת המערער, מדובר בפגמים מהותיים אשר פגעו בזכויות היסוד שלו ובהגינות ההליך.

כמו כן נטען, כי במסגרת קביעת מתחם הענישה ההולם, היה על בית המשפט לקחת בחשבון את היותו של המערער עד מדינה, אשר הועמד לדין בגין מעשיו חרף מידע וראיות שמסר נגד ניצב ארביב. זאת, בניגוד לעדי מדינה רבים אחרים, אשר לא הועמדו לדין או שזכו להקלה ניכרת ומשמעותית יותר בעונשם. ולבסוף נטען, כי היה על בית משפט קמא להקל בעונשו של המערער בשל שיתוף הפעולה שלו עם רשויות אכיפת החוק, בשל התנהגותו החיובית ותרומתו הרבה לחברה ובשל מצבם הבריאותי של בנו הבכור ושל גב' פינטו, וכן בשל החמרה שחלה במצב בריאותו שלו מאז גיבוש הסדר הטיעון.

28. מנגד נטען מטעם המדינה, כי בית משפט קמא גזר את עונשו של המערער בתוך טווח הענישה המוסכם בין הצדדים בגדר הסדר הטיעון, ועל כן אין מקום להתערבותו של בית משפט זה. זאת, במיוחד כאשר העונש המוסכם נמוך באופן משמעותי מהעונש ההולם בנסיבות רגילות את העבירות החמורות שביצע המערער. לטענת המדינה, מתחם

הענישה ההולם שקבע בית המשפט הינו אמת מידה ראויה, שבאמצעותה יכול היה בית המשפט לבחון את סבירות הטווח המוסכם בהסדר הטיעון ולגזור את העונש הסופי. עוד טוענת המדינה, כי מכלול השיקולים לקולה שמבקש המערער לקחת בחשבון במסגרת גזירת עונשו (כגון שיתוף הפעולה שלו עם רשויות החוק, מצבם הבריאותי שלו ושל בני משפחתו, תרומתו לחברה ועוד) - נשקלו בכובד ראש על ידי בית משפט קמא וממילא נלקחו בחשבון כבר במסגרת הסדר הטיעון שהושג, ואף היוו גורם משמעותי לחתימת המדינה על ההסדר.

המדינה הכחישה מכל וכל כי הסתירה את חומרי החקירה מעיניו של המערער. נטען, כי האשמות אלה מופרכות וכי המדינה מעולם לא יזמה ולא ביקשה כי חומרי החקירה יוסתרו מעיני המערער. יתרה מזו, ישנן אינדיקציות ברורות לכך שחומרי החקירה היו בידי המערער. בין היתר צוין לענין זה כי המערער פרסם בדף הפייסבוק שלו תמליל שיחה מתוך חומר החקירה. כן גורסת המדינה, כי מאחר שהטענות שמעלה המערער נגד באי כוחו הקודמים הן במהותן טענות לכשל חמור בייצוג, היה על המערער לצרף את תגובתם של כל באי כוחו הקודמים של המערער (7 במספר).

לבסוף נטען, כי ביסוד הסדר הטיעון עמדה ההבנה והמחויבות של המערער שעליו להודות, להביע חרטה ולקחת אחריות למעשיו. לכך יש חשיבות רבה בעיקר נוכח מעמדו הציבורי. התנהלות המערער מאז ניתן גזר הדין בעניינו כמו גם טענותיו בערעורו, כך לטענת המדינה, אינם עולים בקנה אחד עם ההבנה האמורה, שהייתה תנאי יסודי בהסדר הטיעון.

ג. דיון והכרעה

29. בטרם אפנה לדון בטענות הצדדים, אני מוצא לנכון להקדים ולהעיר כי למקרא כתב הערעור ונימוקיו, כמו גם הטיעונים בעל-פה מטעם המערער, מתקבל הרושם כי הערעור שלפנינו הוא ניסיון מצד המערער להתנער, במידה כזו או אחרת, מההסכמות אליהן הגיע עם המדינה במסגרת הסדר הטיעון, ולמצער לערוך להן "מקצה שיפורים". כזכור, הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים הוא תולדה של פנייה מטעם המערער ליועץ המשפטי לממשלה, אשר הולידה משא ומתן ממושך בין המדינה לבין באי כוחו דאז של המערער. כפי שיתבהר להלן, ההסכמות שבהסדר הטיעון וכתב האישום המוסכם שגובש במסגרתו מפורטים וברורים, והסדר הטיעון אף מפרט את השיקולים שנשקלו על ידי המדינה לעצם ההסכמה להסדר הטיעון ולקביעת מרכיביו. כן יש לזכור כי המערער - אדם בר-דעת שכוחו רב לו ואשר נעזר על ידי עורכי-דין מהשורה הראשונה - אישר בחתימת ידו כי חתם על ההסדר מרצונו החופשי, לאחר שקרא אותו והבין את תוכנו, משמעויותיו והשלכותיו ולאחר שנועץ עם עורכי דינו. משכך, חזקה על המערער (ועל באי כוחו) כי נהיר לו שההסדר עליו חתם, אשר בסופו של דבר אושר על ידי בית משפט קמא למרות ביקורתו על קולת העונש המוסכם, אינו יכול להוות בסיס ל"מקצה שיפורים" בערעור בפני בית משפט זה.

30. הערעור שלפנינו הוא על חומרת העונש. נקודת המוצא היא, כידוע, כי התערבות ערכאת הערעור בעונש שקבעה הערכאה הדיונית מצמצמת למקרים חריגים בלבד, של טעות מהותית או חריגה קיצונית ממדיניות הענישה בנסיבות דומות (ע"פ 1242/97 גרינברג נ' מדינת ישראל (3.2.1998); ע"פ 9097/05 מדינת ישראל נ' ורשילובסקי (3.7.2006); ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל (29.1.2009); ע"פ 6877/09 פלוני נ' מדינת ישראל (25.6.2012)). גישה מצמצמת זו חלה במשנה-תוקף כאשר מדובר בגזר דין המצוי בטווח הענישה המוסכם בהסדר טיעון, שאז "נדרשות נסיבות מיוחדות וחריגות עוד יותר כדי להצדיק את ההתערבות בעונש שנגזר" (ע"פ 9048/11 מוחמד נ' מדינת ישראל (24.5.2012), וכן: ע"פ 6799/14 אופיר נ' מדינת ישראל (16.3.2015), להלן: ענין אופיר;

ע"פ 3856/13 גוני נ' מדינת ישראל (3.2.2014), להלן: ענין גוני; ע"פ 6449/10 חן נ' מדינת ישראל (29.5.2011);
ע"פ 2562/10 באדיר נ' מדינת ישראל (2.4.2012); ע"פ 4709/10 פיצחזדה נ' מדינת ישראל (19.5.2011); וע"פ
4921/11 דלאשה נ' מדינת ישראל (9.7.2012).

עתה אעבור לדון בטענותיו הפרטניות של המערער ובתגובת המדינה להן.

31. לא מצאתי ממש בטענת המערער לענין היחס בין הסדר הטיעון לתיקון 113 לחוק העונשין. סוגיה זו
נבחנה בבית משפט זה מספר פעמים בשנים האחרונות (ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (4.12.2013);
ענין גוני הנזכר לעיל בפסקה 12; ענין אופיר הנזכר לעיל, בפסקה 10). כך למשל נקבע בענין גוני:

"בפסק דין שניתן לאחרונה בבית משפט זה בע"פ 512/13... נקבע כי קיומו של הסדר טיעון המתייחס לעונשו של
הנאשם, בין אם קובע טווח ענישה ובין אם עונש קונקרטי, אינו מבטל את תחולת ההוראות שנקבעו במסגרת התיקון
[תיקון 113 - מ.מ.]. באותו ענין נקבע כי אין בהסכמת הצדדים לענין העונש הראוי כדי למנוע מבית המשפט לבחון את
העונש המוסכם על פי המבחנים הקבועים בחוק, תוך יישום הוראותיו. בהזדמנות זו אציין כי פסיקה זו מוסכמת גם עליו.
עניינו של התיקון הוא בקביעת אמות מידה לגזירת עונשו של נאשם. התיקון אינו מוציא במפורש, לענין תחולת אמות
מידה אלו, מצב בו ערכו הצדדים הסדר טיעון לענין העונש..." (שם, פסקה 12).

ובענין אופיר, בו נטענה טענה דומה, כתבתי את הדברים הבאים:

"... בצדק בחן תחילה בית משפט קמא את מתחם הענישה ההולם לעבירות בהן הורשע המערער בהתעלם מהסדר
הטיעון, ורק לאחר מכן אימץ את הסדר הטיעון בכפיפות למבחן שקבע. כידוע, בית המשפט אינו כבול לעונש עליו
הסכימו הצדדים במסגרת הסדר טיעון (ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל (25.12.2002)). על כן, טווח ענישה עליו
מסכימים הצדדים במסגרת הסדר טיעון אינו תחליף למתחם העונש ההולם שעל בית המשפט לקבוע בהתאם לאמות
המידה שבתיקון 113 לחוק העונשין; אדרבא, במקרה כזה יש משנה חשיבות לקביעת מתחם ענישה כאמור, אשר לאורו
תיבחן על ידי בית המשפט סבירות הסדר הטיעון. ואכן כבר נפסק כי '...אין זהות בין טווח ענישה מוסכם במסגרת הסדר
טיעון לבין מתחם הענישה, ומכאן שאין יסוד לטענת המערער שלפיה היה על בית המשפט קמא לקבוע כי מתחם
הענישה הראוי במקרה דנן הוא טווח הענישה...'..." (שם, בפסקה 10).

דברים אלה יפים גם לענייננו. כאמור, אין בית המשפט כבול לעונש או לטווח ענישה שהוסכם בין הצדדים
בהסדר טיעון, ועליו להחליט בהתאם לשיקול דעתו אם לכבד הסכמות אלה אם לאו. זאת, בהתחשב עם סבירות
ההקלות שניתנו לנאשם בהסדר הטיעון והשיקולים שעמדו ביסוד הקלות אלה, מבחינת התאמתם לאינטרס הציבורי
ולקידום תכליות המשפט הפלילי. כיוון שכך, ראוי ומחויב - לפחות במקרים בהם סבירות הסדר הטיעון אינה ברורה על
פניה - כי בית המשפט יבחן את מתחם העונש ההולם, אלמלא ההסדר, לעבירות ולמעשים מושא הסדר הטיעון, על מנת
שיוכל לשיקול את סבירות העונש המוסכם אל מול העונש שהיה מתחייב אלמלא הסדר הטיעון (וראו גם: אורן איל-גזל
"העונש ההולם לא תמיד יהלום" עורך הדין 70 (אוקטובר 2013)).

32. אין גם יסוד לענין זה לטענה, כי משהגיע בית משפט קמא למסקנה שהרף התחתון של מתחם העונש
ההולם גבוה מהרף העליון של העונש שהוסכם בהסדר הטיעון, ראה עצמו בית המשפט אנוס כביכול לגזור את הדין ברף

העליון של הסדר הטיעון, ושלל מעצמו את שיקול הדעת לבחון את שיקולי הענישה לגופם. לטענה זו אין כל עוגן, מפורש או משתמע, בגזר הדין, ממנו עולה ברורות כי בית המשפט דן ובחן לגופן את הטענות באשר לנסיבות לקולה שיש לקחת בחשבון. לפיכך אין גם רלבנטיות לענייננו להלכה שנפסקה לאחרונה בעניינינו של לופוליאנסקי(ע"פ 5270/14 קלנר נ' מדינת ישראל(29.12.2015), להלן: עניןהולילנד), אליה הפנה המערער בבקשתו להוספת נימוקי ערעור.

33. כן יש לדחות את טענת המערער כי הקביעה בגזר הדין, לפיה המערער ניצל את "מרותו" הרוחנית על תנ"צ ברכה, מהווה חריגה מהמסגרת העובדתית של כתב האישום. במהלך טיעונו בפנינו הסכים בא-כוח המערער, בתשובה לשאלתנו, כי יש לבחון טענה זו אך על בסיס נוסח כתב האישום המוסכם, ואין מקום וצורך בהגשת ראיות נוספות בנדון. ואכן, אין חולק כי בית משפט אינו רשאי להביא בחשבון לצורך גזירת הדין עובדות שלא בא זכרן בכתב האישום בו הודה נאשם לצורכי הסדר טיעון (ראו למשל דנ"פ 5140/15 בדיר נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (19.11.2015) והאסמכתאות שם).

ואולם, בית המשפט רשאי ומוסמך, ולמעשה מחויב, לתת משמעות לעובדות המוסכמות שבכתב האישום. בענייננו, אמנם המונח "מרות" אינו נזכר בכתב האישום, אך כל בר-דעת יכול להבין ולהסיק מהעובדות המתוארות בכתב האישום כי מערכת היחסים שבין המערער לבין תנ"צ ברכה לא הייתה מערכת יחסים חברית רגילה, אלא מערכת יחסית שבין רב, אשר מתואר בכתב האישום כמי ש"צבר במהלך השנים חסידים רבים בארץ ובחו"ל", לבין אדם מאמין וירא שמיים. לפי העולה מכתב האישום (וממנו בלבד), מערכת היחסים הזו התאפיינה במעמד והשפעה שהיו למערער כלפי תנ"צ ברכה. למעשה, כבר בתחילת ההתייחסות בכתב האישום לפרשת השוחד מתוארת מערכת היחסים שבין השניים ככזאת שבין אדם דתי לבין רב אשר עורך אירועים תורניים ("בשנת 2007 החל תנ"צ ברכה - אדם מאמין ושומר מצוות - להגיע למספר אירועים תורניים שערך הנאשם"). בהמשך מתואר ניסיונו של המערער לרתום את תנ"צ ברכה לסייע לו במסגרת חקירת העמותה, על ידי הענקת תפילין שלדבריו היו בשימוש האישי, להן ייחס תנ"צ ברכה ערך רוחני:

"בתאריך 18/2/2012 הגיע הנאשם לביקור בביתו של תנ"צ ברכה וביקש להעניק שי - תפילין, שציין שהיו בשימוש האישי. למרות הערך הרוחני שייחס תנ"צ ברכה לשי, בהיותו קצין משטרה, הוא התנה בפני הנאשם את קבלתו בכך שישלם מחירו של שי חדש".

כל בר-בי-רב יכול להבין את המשמעות של הענקת תפילין, שהיו בשימוש האישי של הרב, עבור אדם מאמין המבקש לחסות בצלו של הרב. המערער ביקש לנצל זאת לטובת רתימה של תנ"צ ברכה לסייע לו במסגרת חקירת העמותה. לפיכך, קביעת בית משפט קמא, לפיה המערער ניצל את מרותו ואת סמכותו הרוחנית כרב על תנ"צ ברכה כדי שהאחרון יסייע לו בחקירותיו, אינה חורגת מהמסגרת העובדתית של כתב האישום, אלא מהווה הסקה פשוטה, ישירה ומחויבת המציאות מהמתואר בכתב האישום. כבר עמד על כך בית משפט זה במקרה אחר:

"אכן, המפגש בין איש דת למאמין המבקש עצה מאופיין מעצם טבעו בהבדלי כוח ומעמד, נוכח העובדה כי האחד מחזיק בסמכות רוחנית והאחר רואה עצמו כפוף לה. במפגש כמו זה מתעורר החשש שהמאמין יבטל את רצונו מול עצתו-הנחיתו של איש הדת... חשש זה אך מתעצם מקום בו לאיש הדת היכרות מוקדמת עם המאמין, למשל מקרה בו מדובר בכהן דת של הקהילה אליה משתייך המאמין, או מקום בו מדובר בדמות דתית ידועה בעלת מעמד וסמכות

רוחנית מיוחדת" (ע"פ 9808/06 סנקר נ' מדינת ישראל, פסקה 25 (29.7.2010)).

34. אין לקבל גם את טענתו של המערער כי נפל פגם בהסדר הטיעון הנובע מהסכמת באי כוחו הקודמים לחתום על הסדר טיעון מבלי לאפשר לו לעיין במלוא חומרי החקירה. בצדק טענו באי כוח המדינה כי הטענות שמעלה המערער כלפי באי כוחו הקודמים הן, הלכה למעשה, טענות של כשל חמור בייצוג. על הצורך להיזהר בטענות שכאלו נכתב רבות (ראו לדוגמה ע"פ 446/01 רודמן נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(5) 25, 45 (2002)). מקום בו מטיח המערער, באמצעות באי כוחו הנוכחיים, דברים כה קשים נגד סגוריו הקודמים, חייב היה המערער לפנות לכל אלה שאליהם מכוונים חיצו הביקורת, לבקש את תגובתם ולצרפה לפנייתו לבית משפט זה (מ"ח 3546/05 נימני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (22.11.2005)). בענייננו, התגובה שצורפה הייתה של עוה"ד אייל רוזובסקי וצבי קלנג בלבד, שהם רק שניים מבין עורכי דין שייצגו את המערער בשלבים קודמים. למותר כמעט להוסיף כי עוה"ד רוזובסקי וקלנג אינם תומכים בטענה לכשל בייצוג. במכתבם מיום 9.11.2015 הם מציינים בין היתר, כי הטענה כאילו הסגורים לא מסרו למערער את מלוא חומר החקירה הועלתה בשעתו על ידי עיתונאי מסוים המקורב למערער עוד קודם לשלב הטיעונים לעונש בבית משפט קמא, וכי המערער התנצל בפני עו"ד רוזובסקי על הדברים שכתב אותו עיתונאי (סעיף 6 שם).

בכל הנוגע לטענות שהופנו כלפי המדינה, מכחישה האחרונה כאמור מכל וכל כי מנעה מבאי כוחו הקודמים של המערער את קבלת חומרי החקירה או את העברתם למערער. לטענתה, היו אלה באי כוחו הראשונים של המערער שביקשו בשלב ראשון להסתפק בעיון בחומרי החקירה ולא לצלם אותם, מחשש להדלפות.

בנסיבות אלה ברור בעליל כי אין מדובר כלל במקרה של "כשל בייצוג", אלא בניסיון בדיעבד למצוא פגמים בהחלטות שהתקבלו בזמן אמת במודעות מלאה, כחלק מהמהלך של המערער, עליו עמדתי לעיל, ל"מקצה שיפורים". ראוי לשוב ולהזכיר כי המערער יוצג למתחילת ההליכים על ידי סוללה של סגורים מנוסים מהשורה הראשונה. אלה הם אותם עורכי דין אשר השכילו להשיג עבור המערער את הסדר הטיעון המקל מאוד עמו (ראו בפסק הדין בעתירת "אומץ" בפסקה 91 לפסק דינו של השופט א' שהם ובפסקה ב' לפסק דינו של המשנה לנשיאה א' רובינשטיין, וכן בפסק דינו של בית משפט קמא). חזקה על עורכי דין אלה כי פעלו לטובת לקוחם לפי מיטב שיפוטם, וחזקה גם על המערער - שאינו אדם נבער מדעת בלשון המעטה - שהדברים נעשו על דעתו. יתרה מזו, המערער עצמו נתן את הסכמתו להסדר הטיעון שהושג, ואישר אותו בחתימת ידו, על כל הקבוע בו, ואף הצהיר בכתב כי הוא עושה כן מרצונו החופשי, לאחר שהתייעץ עם עורכי דינו ולאחר שקרא את ההסדר והבין את תוכנו, משמעויותיו והשלכותיו (סעיפים 16-17 להסדר הטיעון). על אישורו זה חזר המערער בעל-פה בפני בית המשפט טרם הכרעת הדין. ואם ההחלטות שקיבל לא הניבו בסופו של דבר את התוצאה האופטימלית המקווה בעיניו, אין בכך ולא כלום עם "כשל חמור בייצוג".

35. לא מצאתי ממש גם בטענת המערער, לפיה שגה בית משפט קמא כאשר במסגרת קביעת מתחם העונש ההולם לא זקף לזכותו את היותו עד מדינה. ראשית, יצוין כי הסדר הטיעון עם המערער אינו הסכם עד מדינה "שגרתית" (פסקאות 80-89 לפסק דינו של השופט א' שהם בעתירת "אומץ"). ומכל מקום, התחייבותו של המערער למסור מידע וראיות בתיק אחר, על מעשים אסורים שלטענתו ביצע ניצב ארביב, הייתה מרכיב מרכזי בהסכמה להסדר הטיעון עמו ולהקלות המשמעותיות שניתנו לו במסגרתו. כפי שהוסבר לעיל, בית משפט קמא בחן תחילה את מתחם העונש ההולם לעבירות שבהן הורשע המערער בהתעלם מהסדר הטיעון, וזאת על מנת שיוכל להעריך את מידת סבירותו של ההסדר. שקלול היותו של המערער עד מדינה או "מעין עד מדינה" במסגרת קביעת המתחם, היה מביא לביטול אי תלותו של המתחם בהסדר הטיעון, וממילא את האפשרות לבחון את סבירותו של ההסדר.

36. לבסוף, יש לדחות גם את הטענה לפיה היה על בית משפט קמא להקל בעונשו של המערער בגדרו של הסדר הטיעון לאור שיתוף הפעולה שלו עם רשויות אכיפת החוק, לאור התנהגותו החיובית ותרומתו הרבה לחברה, ובשל מצבם הבריאותי של המערער, רעייתו ובנו. כמצוין לעיל, הסדר הטיעון המוסכם פירט את השיקולים שעמדו ביסוד עצם ההסכמה להגיע להסדר טיעון וביסוד רף הענישה המרבי לו הסכימה המדינה, ובין היתר צוין שם במפורש (פסקה 7):

"...המאשימה, במסגרת הסכמתה לטעון לרף הענישה המרבי האמור, הביאה בחשבון את נכונות הנאשם להודות בתוכן כתב האישום, ואת מכלול נסיבותיו האישיות לרבות, בין היתר: מצבו הרפואי ומצבה הרפואי של רעייתו וכן של יתר בני משפחתו, ופעילותו של הנאשם במסגרות שונות לטובת נזקקים. כן הביאה המאשימה בחשבון את תרומת הנאשם לקידום חקירות משטרת ישראל...".

עינינו הרואות, כל אותם שיקולים שטוען המערער שהיה על בית משפט קמא לזקוף לזכותו לקולת העונש נלקחו בחשבון כבר בשלב הסדר הטיעון, והמערער ובאי כוחו דאז אישרו זאת בחתימת ידם. לפיכך, טענת העותר שהיה על בית המשפט להתחשב בשיקולים אלה בגזר דינו היא בגדר דרישה ל"כפל הנחות" (או "לפרוע את אותו שטר פעמיים" - כלשון בית המשפט ברע"פ 2945/15 אבו חנין נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (3.5.2015)). מובן שאלמלא הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים, היה מקום להתחשב במסגרת גזירת הדין בכל אותן נסיבות חיוביות שאינן קשורות בביצוע העבירות בהן הורשע המערער, כמצוות סעיף 40 לחוק העונשין. אלא שהתחשבות כזו הייתה נערכת אל מול מתחם ענישה של 3-7 שנות מאסר, שהוא המתחם שמצא בית המשפט כהולם את מעשיו של המערער.

מכל מקום, בית משפט קמא בחן שיקולים אלה, לרבות מצבם הרפואי של המערער ובני משפחתו, והגיע למסקנה כי אין באלה כדי להצדיק הקלה עם המערער בגינם מעבר למה שכבר נעשה בהסדר הטיעון. איני רואה מקום להתערב בקביעה הנ"ל, גם לאחר עיון במסמכים הרפואיים הנוספים שהגיש המערער בנוגע למצב הבריאותי של בני משפחתו, עליהם לא ארחיב מפאת צנעת הפרט.

37. באשר לטענת המערער בדבר החמרה במצבו הרפואי. כאמור לעיל, במסגרת הסדר הטיעון נלקח בחשבון גם מצבו הרפואי של המערער עצמו. במסגרת הטיעונים לעונש וגזר הדין בחן בית משפט קמא חוות דעת ומסמכים שונים שהוגשו לו לענין מצבו הרפואי העדכני של המערער, וקבע כי המערער אינו נתון בסיכון רפואי מידי או קרוב, וכי ביכולתו של שירות בתי הסוהר להעניק לו כל טיפול רפואי לו יזדקק. בדיון שלפנינו שבו והעלו באי כוחו של המערער את טענותיהם אודות החמרה מסוימת במצבו הרפואי מאז ניתן גזר הדין. באי כוח המדינה חלקו על טענה זו, ומכל מקום טענו כי ניתן לתת מענה לכל בעיותיו הרפואיות של המערער במסגרת שירות בתי הסוהר. כן נטען כי לא ברור כיצד מתיישבת הטענה על החמרה רפואית עם בקשת המערער להמרת עונש המאסר בעבודות שירות.

כמפורט לעיל, מצבו הרפואי של המערער והשלכותיו על אפשרותו לרצות עונש מאסר נבחנו בקפידה על ידי בית משפט קמא, בפניו הונחו גם מסמכים שונים וחוות דעת רפואיות, הן מטעם ההגנה והן מטעם המדינה. בסופו של דבר קבע בית המשפט, כי על אף חילוקי דעות בין המומחים מטעם הצדדים באשר לדרכי הטיפול הנדרשות במערער, הרי שלהשקפת המומחים משני הצדדים מאסרו של המערער אינו מהווה סיכון רפואי מידי או קרוב, וביכולתו של שירות בתי הסוהר להעניק למערער כל טיפול רפואי לו יזדקק. בחנו את המסמכים שהרפואיים שהוגשו מטעם המערער ולא ראיתי כל עילה להתערב במסקנה האמורה של בית משפט קמא. גם בכך שונה מצבו של המערער מעניינו של

לופוליאנסקי, כפי שנקבעענין הולילנדהנזכר לעיל. נאחל למערער בריאות והחלמה טובה, ועם זאת נציין כי ככל שמצבו הרפואי יחייב זאת, תעמוד לו האפשרות לפנות בבקשה מתאימה לפי חוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001.

38. הסדר הטיעון הנדון, כמו כל הסדר טיעון, משקף הסכמות לווייתורים הדדיים. המדינה מילאה חלקה בהסכם כאשר, בין היתר, לא העמידה לדין את גב' פינטו, למרות מעורבותה העמוקה במעשי העבירה של המערער, וכן כאשר צמצמה את כתב האישום והגבילה את עצמה לרף ענישה נמוך משמעותית מהעונש ההולם את המעשים בגינם הודה והורשע המערער. המערער מצדו הודה, כפי שהתחייב, והורשע, אך לאחר מכן העלה טענות בפני בית משפט קמא ובפנינו, שיש בהן משום ניסיון להתנערות, ולו חלקית, מהתחייבויותיו לפי הסדר הטיעון. התנהלות זו מעלה סימני שאלה לגבי המשך מילוי התחייבויותיו. אזכיר עוד לענין זה, כי המערער התחייב בהסדר הטיעון בין היתר גם "שלא להתראיין לכל כלי תקשורת שהוא עד לסיומם המלא של ההליכים המשפטיים בעניינו ובעניין שותפיו לעבירה" (סעיף 6 שם). התחייבות זו הופרה ברגל גסה.

למרות שסבר כי הסדר הטיעון משקף "הקלה רבה מאוד בעונש", וכי העונש המרבי לו טוענת המדינה "נמוך מאוד", אישר בית משפט קמא את הסדר הטיעון. גם בית משפט זה בעתירת "אומץ" מצא שהסדר הטיעון "איננו חף מקשיים", בין היתר נוכח "ההטבה המשמעותית" לה זכה המערער במסגרתו. אעיר לענין זה, כי גם אני סבור שרף הענישה המרבי לו התחייבה המדינה מקל מאוד עם המערער נוכח חומרת העבירות שביצע, ומותח עד לקצה את סבירות הסדר הטיעון. למרות כל זאת, העונש שגזר בית משפט קמא על המערער לא סטה מהמוסכם בהסדר הטיעון, ולא מצאתי כל טעם טוב בטענות המערער מדוע עלינו להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא.

39. המערער, במישרין ובאמצעות רעייתו, ניצל את מערכת היחסים המיוחדת ששררה בינו לבין תנ"צ ברכה, שכהן באחד התפקידים הבכירים והרגישים ביותר במשטרת ישראל, כחלק ממימוש תכנית סדורה ושיטתית, שמטרתה לחלץ מתנ"צ ברכה מידע סודי מחקירות משטרה בעניינו של המערער, ואף לרתום אותו לסייע לו בחקירות אלה. כל זאת, כאשר המערער פועל ברקע לשיבוש הליכי חקירה ומשפט, בין אם באמצעות מתן טובות הנאה ובין אם באמצעות הפניית איומים כלפי עדים פוטנציאליים.

40. מעשי המערער חמורים ביותר. המערער אמנם אינו נושא משרה שלטונית אך הוא דמות ציבורית בעלת כוח והשפעה. המערער הוא רב מוכר ונערץ על רבים שחטא בעבירות שוחד חמורות והחטיא אחרים שפעלו מטעמו, לרבות רעייתו. במעשיו ניסה המערער להטות מן השורה, להשחית ולרתום לצרכיו האישיים קצין משטרה בכיר, מהלכים שכוונו "לתקיעת יתד טרואינית בליבת מערכת אכיפת החוק", כלשון בית משפט קמא.

41. "כי השוחד יעוור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים" (דברים טז, יט). רבות נאמר ונכתב על חומרתן של עבירות השוחד וסכנתן לצביונה ולחוסנה של החברה ולהשחתת המידות במערכות השלטון. עוד לפני שנים רבות עמד בית משפט זה על החומרה היתרה שבעבירות השוחד ועל הצורך לנקוט בענישה חמורה ומרתיעה בעבירות אלה. כך, בע"פ 341/73 מדינת ישראל נ' ויטה, פ"ד כז(2) 610, 613-614 נקבע:

"הסכנה לדמותו של השירות הציבורי ולאפיה של החברה בישראל היא כה גדולה, עד שאין להירתע מנקיטת אמצעי ענישה קשים ומורגשים היטב כלפי כל מי שעולה על דרך השוחד - אם כנותן, אם כלוקח או כמבקש, ואם כמתווך.

השופט לנדוי שדיבר בשם הרוב בפרשת השוחד באשדוד (ע"פ 389/72, ואח'), כינה את השוחד כ'סכנה חברתית מאין כמוה', ושהיא 'סימן ההיכר המובהק של משטרים לבנטיניים שחלילה לנו להידמות להם'."

ובע"פ 4115/08 גלעד נ' מדינת ישראל (24.1.2011) נפסק:

"עבירת השוחד, הן לגבי הנותן, ובוודאי לגבי המקבל, הינה עבירה קשה וחמורה... הכלל, בכפוף לחריגים, לגבי המקבל, וכך גם לגבי הנותן, הוא שעליהם לרצות את המאסר בין כותלי הכלא. דווקא משום שהמעורבים בעבירות שוחד הם אנשים המכונים נורמטיביים, ובדרך כלל חסרי עבר פלילי, יש להחמיר עימם וזאת למען יראו וייראו. היינו, בעבירות כאלה יש ליתן משקל נכבד לשיקול בדבר הרתעה כללית" (שם, בפסקה 37).

ובע"פ 5083/08 בניזרי נ' מדינת ישראל (24.6.2009) נקבע:

"... התופעה של שחיתות גוברת בחברה הישראלית, תופעה שלא פסחה גם על מוסדות השלטון, והשלמה עמה כמוה כהשלמה עם הסתאבות ואובדן מוחלט של האמון במינהל הציבורי. כדי להתמודד עם נגע זה ולהרתיע את הרבים, לא די עוד במלל ודברי כיבושין, והגיעה העת לעשות מעשה, על ידי הצגתו של תג מחיר גבוה מזה שהיה נהוג בעבר לצידן של העבירות בתחום זה" (שם, פסקה 63).

42. הדברים הנ"ל, לצד רבים אחרים בדומה להם שנקבעו על ידי בית משפט זה, משקפים את מדיניות הענישה הברורה וההחלטית בעבירות השוחד לסוגיהן. ובהתאם לכך נקוט הכלל, כי "מי שהורשע בעבירה של שוחד, ראוי לו שיישא במאסר בפועל, ולתקופה ממשית" (ע"פ 766/07 כהן נ' מדינת ישראל (19.11.2007), וראו גם: ע"פ 10627/06 יהושע נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (8.5.2007); ע"פ 419/92 מדינת ישראל נ' כהן, פ"ד מז(3) 821, 835 (1993); ע"פ 451/94 אברהם נ' מדינת ישראל, פסקה 2 (24.1.1995); וכן ענין גוני הנזכר לעיל, בפסקה 10).

43. נוכח דברים אלה, ובהתחשב בכך שהמערער דן הורשע, בנוסף לעבירות שוחד, גם בשיבוש מהלכי משפט (ריבוי עבירות), אין לומר כי העונש שהוטל עליו חמור יתר על המידה; ההיפך הוא הנכון. העונש שהוטל הוא המינימום ההכרחי המתחייב ממעשיו של המערער, ואין לנו אלא לאשרו. "וְהָיָה מִמֶּנִּיךָ קְדוֹשׁ" (דברים כג, י).

44. ואסיים במקצת מדברים שכתבתי לאחרונה, בפסק דיני ברע"פ 3292/15 לחיאני נ' מדינת ישראל (17.11.2015), על סכנותיה הרבות של תופעת השחיתות:

"... ההשלכות של תופעת השחיתות במערכות השלטון, חורגות הרבה מעבר להיבט הצר של מעשה עברייני הפוגע בקרבן עבירה מוגדר. בניגוד לעבירות 'רגילות', קורבנותיה של השחיתות שלטונית הם הציבור כולו. השחיתות השלטונית מהווה איום אסטרטגי על החברה. לשחיתות השלטונית יש השלכות שליליות רחבות ועמוקות - חברתיות, פוליטיות, מוסריות, כלכליות ואחרות - להן פוטנציאל ממשי לפגיעה גם בחוסן הלאומי של המדינה. כישלון במאבק בתופעה זו עלול להביא להתפרקות חברתית ולקריסה כלכלית...

בהכללה ניתן לומר, שלא ניתן לקיים חברה מתוקנת, מתפקדת ומשגשגת - מבחינה חברתית, פוליטית וכלכלית - מקום

שהשלטון נגוע בשחיתות ומקום שהציבור לא רוחש אמון למערכת השלטונית" (שם, בפסקאות 5 ו-8).

45. אשר על כן, אציע לחברי לדחות את הערעור.

שׁוֹפֵט

השופט צ' זילברטל:

אני מסכים עם חברי, השופט מ' מזוז, כי דין הערעור להידחות. אני גם מסכים עם מרבית נימוקיו, אך בחרתי להשאיר בצריך עיון את סוגית הצורך בקביעת מתחם עונש כאשר מוצג לבית המשפט הסדר טיעון הכולל טווחי ענישה (ראו עמדתי גם בע"פ 6799/14 אופיר נ' מדינת ישראל (16.3.2015), אליו היפנה חברי). גם בהנחה שלא היה מקום לקבוע את מתחם העונש נוכח הסדר הטיעון, אין להשקפתי מקום להתערב בגזר דינו, כפי שהראה השופט מזוז.

שׁוֹפֵט

השופט י' עמית:

אני מסכים למסקנתו של חברי, השופט מ' מזוז, כי דין הערעור להידחות, ומצטרף להערתו של חברי, השופט צ' זילברטל.

1. בפנינו ערעור על גזר דין שהשית על המערער מאסר בפועל למשך 12 חודשים, עונש המצוי בטווח הענישה המוסכם במסגרת הסדר טיעון אליו הגיעו הצדדים. בהינתן נקודת מוצא זו, הערעור דכאן חרג מכל פרופורציה. אין לי אלא להצטרף לדברי חברי, השופט מזוז, שציין בפסק דינו כי למקרא כתב הערעור עולה הרושם כי לפנינו "ניסיון מצד המערער להתנער, במידה כזו או אחרת, מההסכמות אליהן הגיע עם המדינה במסגרת הסדר הטיעון".

2. בהתייצבו בפני השופט מודריק בבית משפט קמא, עובר לגזירת דינו, הצהיר המערער כהאי לי שנא:

"אני רוצה שכבוד השופט וכולם ידעו, מתי שאני הודיתי ואמרתי שאני מודה, אז אני התכוונתי לזה בכל הלב שאני מודה, בלי אף משחקים, מכל הלב, ברגע שאמרתי שאני עושה את זה וחשבתי והתעמקתי והודיתי, הודיתי מכל הלב ולא רק הודיתי בפה" (עמ' 174 לפרוטוקול הדיון מיום 3.5.2015, הדגשה הוספה - י"ע).

צר לי לומר כי הערעור שבפנינו אינו מתיישב עם הדברים. המערער משחק בכתב האישום - צעד לפני שני צעדים לאחור, הודאה לצד חתירה תחת ההודאה. המערער מודה בכתב האישום, אך באותה נשימה טוען כי הדברים נעשו ב"איזור הדמדומים שבין יחסים לגיטימיים שאופיינו על ידי זיקה רגשית עמוקה בין השניים ובין יחסים שיש בהם אבק שוחד" (סעיף 17 לתוספת לנימוקי הערעור).

כשלעצמי, איני רואה חשיבות לשאלה כיצד להגדיר את היחסים בין תנ"צ ברכה ז"ל למערער - יחסי מרות, יחסי רב-תלמיד, יחסי הערצה, יחסי קרבה וידידות, זיקה רגשית עמוקה או כל הגדרה אחרת. החשוב לענייננו הוא כי המערער הציע שוחד ונתן שוחד לתנ"צ ברכה. יש לדחות אפוא את נסיונו של המערער להיתפס לאמירת בית משפט קמא לפיה "ניצל מרותו" על תנ"צ ברכה, כאמתלה להצגה סלקטיבית של ראיות מתוך חומרי החקירה. זאת, בניגוד מוחלט לסעיף 8 להסדר הטיעון הקובע במפורש כי "פרט לאמור בעובדות כתב האישום הצדדים לא יטענו דבר לענין עובדות המקרה, לא יגרעו מהן ולא יוסיפו להן כל טיעון עובדתי". המדינה אף הציגה הודעת מייל שנשלחה במסגרת המו"מ הארוך בין הצדדים אל עו"ד בלכר, בא כוחו דאז של המערער (שהוחלף בהמשך על ידי עו"ד רוזובסקי, שהוחלף בהמשך על ידי באי כוחו הנוכחים של המערער), המתייחס לסעיף זה ומבהיר את היקף תחולתו. מקובלת עלי טענת המדינה בהקשר זה, כי התנגדותה להצגת חלקים מחומר הראיות נובעת מחשש ליצירת תמונה מעוותת וחלקית שאינה מתיישבת עם מלוא חומר הראיות.

3. לאור טענת המערער כי בית משפט קמא לא נתן משקל של ממש להיותו עד מדינה, ראוי להבהיר לקורא את הדברים.

למעשה, המערער זכה ל"כפל מבצעים". בתיק שבפנינו המערער אינו עד מדינה אלא נאשם רגיל לכל דבר ועניין, מי שהורשע (בשני אישומים נפרדים) בעבירה של שיבוש הליכי משפט (ריבוי מקרים) ובעבירות של הצעת שוחד ומתן שוחד. בפרשה אחרת ונפרדת, שעניינה ניצב ארביב, המערער אמור להיות עד מדינה, אם וכאשר יוגש כתב אישום. זאת, בהתייחס למעשים אסורים שהוא עצמו היה שותף להם, וכלשון "ההואיל" החמישי בהסדר הטיעון, המערער "טען כי הציע ונתן, בעצמו ובאמצעות אחרים, טובות הנאה שונות לניצב מנשה ארביב ו/או לבני משפחתו, וכי ניצב ארביב מסר לנאשם מידע חסוי מחקירות המשטרה".

ובקיצור, לגבי העבירות שביצע המערער בתיק שבפנינו, אין למערער מעמד של עד מדינה, ומעמד זה ניתן לו בגין עבירות נוספות שביצע במסגרת מערכת יחסיו הנטענת עם ניצב ארביב. לא רק "כפל מבצעים" יש כאן, אלא שהמערער זכה לקבל את ההטבה בתיק שבפנינו, בדמות ענישה מופחתת, עוד לפני שנתן את "התמורה" בתיק השני.

4. נסיבותיו המשפחתיות של המערער אינן קלות, ודבריו בנושא זה בדין שנערך בדלתיים סגורות מצאו מסילות לליבי. אלא שהמערער אינו בבחינת "מודה ועוזב ירוחם", הוא לא השמיע עדיין אמירה נחרצת של "נְעַר כְּפִיו מִתְמַנֵּן בְּשֹׁחַד" (ישעיהו לג, טו) וכאמור לעיל הוא נוקט בדרך של מודה-לא מודה בנשימה אחת. מכל מקום, ההתחשבות בנסיבותיו של המערער כבר שוקללה אל תוך הסדר הטיעון ובאה לידי ביטוי בעונש שהושת עליו בערכאה קמא.

סוף דבר שאני מצטרף לחברי כי דין הערער להידחות.

שׁוֹפֵט

הוחלט פה אחד לדחות את הערעור. המערער יתייצב לריצוי עונשו ביום 16.2.2016 עד לשעה 10:00, בימ"ר ניצן או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל

עמוד 16

האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים 08-9787336, 08-9787377.

ניתן היום, כ"ד בטבת התשע"ו (5.1.2016).

שופט

שופט

שופט
